

հիւսնանունուն մեղքեր ճիշդէն հիւսնանունուն պէքէնէնէնէն, Երդրունում չէնքիմիշ օրունունուն իրաւէն իտիւտօր :

Ձերնօւիշ, 8 նոյ.

Բուսարուն էրքեանը հարպիւնէ հէյ-եթի, Եկէր հալա շիմտիքի կիպի միւսայիտ կիտէր իսէ, Բլէյնանն աւլընմասնուն սօնրա, մուհարէպէնին քըշըն Պալգանլարըն օլ պիր թարա-ֆընտա ինրասընը գաթիէն միւսքիւն-սիւզ ատտ իթմէնէն, Հէյնէթի մէգ-քիւրէ Սիւննէ պօղաղընա սէտլէր չէքմէքլիքտէն շիմտիքի ֆէրաղաթ կէլիշ տիր :

Բլէյնա թէպիւմ օլուր օլմազ, Սըրպ-լըլարըն տախի մուհարէպէնէ տախիլ օլմազլարը մէմուլ օլունունէն :

Սէն Բէթրէսպուրկ գապիւնէթուն, Սըրպիսիւմ իմարէթիին Պօնա թա-րաֆընտան իթէպիի արաղի մէմուլին-տէ օլմամասընը իմարէթի մէգքիւրէ-եէ պիւտիւրիշ տիր :

Ձանն օլունունուն կէօրէ Ալմանիա տէլլէթի, ճիտի պիր միւսալէհանը թէնմին իտէպիւնէն շարթլարա մու-խասէմաթը թէսիին իշին, մանէլի սու-րէթտէ Էվրօքաթը թաղիիդ իլլէե-ճէք տիր :

Պօկօթ, 1 նոյ.

Թէլիշտէ թուրքունէն Էսիրլէր Պօշ-նազ տըրլար, Օսմանլըլարըն Օրխանի-եէտէ վէ Սօֆիա թարիքի իւզէրինտէ պիր թաֆըմ թօնպաղարը վար տըր :

Թէլիշտէ թուրքունէն միւսայի Դօսթ, տիւնքի կիւն Էսիրի հարպ մագաթն-տա, Հագգը բաշա վէ սայիր Օսմանլը գապիւնէն իլէ պէրապէր Բուսիտա կիթմիշ տիր :

Իքի նէֆէր ինկիլիդ կէնճ ճէրահ-լար տախի Բէթրէսպուրկա կէօնտէրի-լիպ, ինկիլթէրա սէֆիրինէ թէսլիմ օլունունազլար տըր :

Տիւն պու թարաֆը գաթը պիր տիւ-ման գաթլարը, վէ ինճէ պիր եաղ-մուր եաղտը իսէ տէ, պու կիւն եինէ հալա աշըք տըր : Ետալան եաղմուր սօգազլարը պաթադ հալինէ գօեա-ճադ տէրէնէտէ օլմատը :

Պու սապահ, Լօֆլա թարիքինին Օսմանլը խաթլարընա տախիլ օլան նօգթասընտա շիտտէթլի պիր թօք մուհարէպէնի օլուն, լաքին նէթիճէ-սի հէնուզ մալիւմ տէյիլ տըր, վէ իհ-թիմալ քի օլ գատար էհէմիլիէթլի պիր շէյ տէ տէյիլ տիր :

Մուկալիլլէրին ճէպէնէ կիթմէլէրի մէմուրիէթի, վագաա ֆէնա պիր հալ տըր, լաքին շաւ էմի ու թէտպիր բէք տէ պօշա չըգարըլմազ, վէ պու-նուն նէթիճէսինի անլամազ իշին, Բուս էրքեանը հարպիւնէսինին իսթէքլիկինէ պէքէնէնէնիդ : Պու մէմուրիէթլին եաղքունա լաղլ օլունունաղընը մէմուլ իտէրիմ :

Օսման բաշա շիմտի քեամիլէն մու-հասնէր օլունունուն տուր, վէ միւսարի-լէյին թէսլիմիէթի եալօտ գալէա-տան չըգմասը վագթըն պիլէնէկի պիր մատտէ տիր : Բուսարըն շիմտիքի մէվլէլարընը կէօրմիշ օլմաթըլմ-տան, Օսման բաշանն Բլէյնատան չըգմասը մուվաֆֆադըյիթ պուրուպ պուլմանաճաղընը պիլէմէմ, լաքին Բուսլար Օսման բաշանը քէնտի խաթ-լարընտան տիշարը չըգարմանաճադ-լարընա բէք զիւնտէ կիւլէնիէօրլար :

—Ինկիլթէրա էհալիսինին մէճ-րուհիյն վէ մէհաճիլինէ իթա իլլէմէք-տէ օլունունաղըն իտէնտէն տօլայը, պու քէրէ Տէրիսաաթէթ էհալիյի

Միւսլիմէսի թարաֆընտան պիր թէ-չէքքիւրնամէ գալէմէ ալընարադ, ինկիլթէրա սէֆիրի Մ. Լաեարտ հադ-րէթլէրինէ իթա գըլընմէշ, վէ սէֆիրի միւսարիլէյն տախի մէգքիւրէր թէլէկ-րաֆնամէյի Լօնտրաեա իրալ իլլէմիշ տիր :

—Ալաֆրանկա նոյեմբեր 3 թարիլի իլէ Թրապըզօնտան Դուրիէ տ'Օրիան զագէթասընա եաղքլան մէքթուպուն սուրէթի միւթէրճէմէսի տիր :

Կէչէն ալըն 26 սընտա Էրդրունուման հարէքէթ իտիպ պու կիւնլէրտէ պու-րաեա վասըլ օլունուն, Մհհրի մէգքիւր էհալիսի աղիմ հէեհէնա իլլէնտէ ի-տի : Գիրա Մըխթար բաշանն Սօղան-լըբը թէրք իտիպ, տիւլմէնին տէ, միւ-շարիլէյին արգասընտան կիթիկինի խապէր ալմըշ իտի : տիւլմէն գաթէն Հարունա Տուղի օլմաթընա կէլիշ օլ-տուրունտան, Իսմայիլ բաշա վագթլին-տէ եէթիլմէշ տէ Մըխթար բաշա իլէ պիրլէշմէշ տէյի գօրգուրունէր իտի : Խէվլի ու էնտիլէ ֆէվգէլատէ օլունպ, ֆագաթ էհալինին պու տէֆաքի գօրգուրուն հագգըլ իտի : Գիրա, Մըխ-թար բաշանն, տիւլմէն օրունունուն տուրտուրթաճադ գատար ասքէրի օլ-մատըլը աշիքեար իտի, Հէր քէս հագ-գըլա տէր իտի քի բաշայի միւսարի-լէյն հաղընթլէրինին մանէթլինտէ օն օն պէշ պիւն ասքէր պուրունտա իտի, յունիս ալը սօնլարընտա տիւլմէնի բէ-րիշան իթիլի Սէվին մէվլէլարընը էտէն չըգարմաղ իտի : վէ էկէր վագ-թինտէ իմտատ ասքէրի եէթիլմէշտէ, Բուսլար մուխալիֆէթի թէսաթիւֆ իթմէքսիլին Էրդրունում կէլէպիլլէրի :

Դարս էօնիւնտէ եօլլարը քէսիլմիշ օլան հաճի Բաշիտ բաշանըն օլմուզ թապուր ասքէրի հագգըլտա շէհրի-միգտէ եէքտիլլէրինէ միւսպաեին թէ-վաթուրար կէլիւր իտի : Վալի բա-շա հաղընթլէրի, ասաքիլի մէրգու-մէնին թէսլիմ օլմաթըլ, Բուս օրունու-սունու եարարադ Սօղանլը Տաղտա Մըխթար բաշա իլէ պիրլէշտիկինի թէնմին իլլէր, վէ մէնպալի ասիւրտէն ալընան հալաթիւր իսէ, ֆըրգայի մէգքիւրուն, տիւլմէնէ թէսլիմ օլունպ, իլլէրինտէն բէք աղը գալապիլտիկինի պիւտիլլէր իտի : Պու իքի հալա-տիստէն պիրիլին վէ եա տիլէրինին սահիհ օլունունուն սիլլէրի իգնա իթ-մէք իսթմէմ : Գիրա պու կիւնքի կիւն պու պագտէ սիլլին պիլլէրին էյի մալիւմաթընը օլմաթ տըր :

Դարս էօնիւնտէ պուրունուն օրունու-նուն պօղիւն վէրտիլի հալաթիսի ա-լընը ալընմաղ, շէհրտէ պուրունուն վէ սաեքնա աղ օլան ասքէրի ճէմի-տէրէք Մըխթար բաշանը գարըլմաթա-եա կէօնտէրտիլէր : Պու քըրատա Տէ-րիսաաթէթ տէն կէլէն պիր էմի իւզէ-րինէ, 15 եաշընտան 50 եաշընա գա-տար էլի սիլա թուրք նէ գատար ատամ վար իսէ ճիւլմէնին սիլա Վի-րիլմիշ տիր : Էլլը մէգքիւր Լաղիսիւն սանաղընա տախի թէպիլի օլուն-տու :

Իսմայիլ բաշանն հոկտեմբեր 27 տէ Դէօրբիլլի քէօյտէ Մըխթար բաշա իլէ պիրլէշտիկինի, վէ եէվմի մէգ-քիւրտէ, տիւլմէն, Մըխթար բաշանըն պուրունունուն մահէլլտէն իւշ սաաթի էսաթէտէ վագթ Ագօր գարիէսինտէ պուրունունուն Պալպուրթտա ի-շիթտիմ : Իսմայիլ բաշանըն Մըխթար բաշա իլէ պիրլէշմէսի հէր քէսի միւ-թէսէլլի քըլմէշ տըր : Բաշայի միւշա-

րիլէյն կիճէ կիւնտիւզ սիւրաթլա երիւրիւրա կէլմէքտէ օլունունուն հէր նէ գատար պիլլէրլէր իտի իսէ տէ, հոկտեմբերին 28 ինճի կիւնիւնտէն էվլէլ եէթիլլէր տէյի մէմուլ օլուն-մազ իտի : Մահը մէգքիւրուն 21 ինտէ երիվանտան հարէքէթ իթմիշ իտի :

Պու սուրէթլէ Անատուլ օրունուն-նուն հալի էյիլէշմիշ տիր : Մըխթար բաշա Դէօրբիլլի քէօյտէ մէվլէթ թուրմուշտուր : արգասընտա Հասան Դալէա նամ միւսթանգէմ գալէա օ-լունպ, գալէայը մէգքիւր ճիւլարտա օ-լան թէքմիլ օլմաթա վէ Դարս վէ Պա-եաղիտ եօլլարընա հաթիմ օլմաթտա տըր, սօն թէսաթիւնկեազ օլարադ Տէվէ Պօյնու պօղաղը վար տըր քի պու տա թապիլթտան եարըլմըշ բէք գուլ-վէլլի պիր իսթիլէքեամտըր : Պու սու-րէթլէ տիւլմէնէ գարըլ գօեուպ, հէր թարաֆտան կէօնտէրիլէն իմտատ աս-քէրլէրի տէ վագթլինտէ եէթիլլէպիլլի :

Պալպուրթտա, Էրդրունուման զիւեա-տէ գօրգու վար տըր, վէ Բուսլար Օս-մանլը օրունունուն իլլթիլաթընը գաթթ իթմէք իշին Բուսլարըն կէլմէ-սինէ տագըգա պէ տագըգա մուն-թագըր օլունունէր իտի : Էհալինին մէգքիւր զանն ու գըեասը միւսպալ-աղալ իսէ տէ, պէյլէ վագթթլարտա էհալի մանթըգա ըիտէթ իթմէ-տիկինտէն նէ գատար ասպէս հալա-տիս իլլիթսէ գօլայնա ինանըր :

Թրապըզօնտա գարաեա չըգարըլան ասաքիլի իմտաթիւնէն իլլթիլաթընը Պալպուրթ իլլէ Կիւրմիլլանէ արաթընտա ըաթթ կէլտիմ : Թրապըզ-տան հոկտեմբեր 25 տէ չըգմշար իտի : Միւսքիւն օլունուն գատար չարուգ երիւրիւրար իսէ տէ, շատըր վէ սա-լիլ բըրթլարը, վէ մէքիլաթ վէ լէ-վագթիմաթը հարպիլէյի թաշեան աթ-լար չօք եօրուլմաեա կէլմէլլէր : Հի-սապ իթտիմ քի կիւնտէ 40—45 վէ էն չօղու 50 քիլմէթը եօլ երիւրիւրլէր : Ճէման 15 թապուր ասքէր իլլէ 2 պա-թարեա թօք ըաթթ կէլտիմ : Իլլէրի թապուրար տիւն վէ եա պու կիւն Հա-սան Դալէաեա վարմըշ օլմաթ տըրլար : Իքի թապուր տա նոյեմբեր 4 տէ օրա-եա եէթիլլէրլէր, արգատան կէլէն 8 թապուր տա սյըն 6 վէ եա 7 սինտէ վէ թօք պաթարեաթարը տա սյըն 9 վէ եա 10 ընտա վասըլ օլապիլլի :

Մէգքիւր օն պէշ թապուրըն օն ի-քի թապուրու, իւշ սյտան պէրու սի-լա լալթընտա պուրունուն մըթահ-ֆըրլարտան իպարէթ օլունուն հալտէ Տէրիսաաթէթ տէն կէլիւրլար : Պուն-լար ալէսսէվիլէն, կիւզէլ, գուլվէթլի վէ մուհարէպէ եօրիւնլուզլարընա տաեանապիլլի ատամլար իսէ տէ, իս-թանպօլա ուզադ մահէլլէրտէն կիթ-տիլլէրինտէն, թալիլլէրի բէք եէրին-տէ օլմամաթ տըր : պունլարըն գա-պիլթլէրինտէն պիրիլին պէնտէնիդէ սէյլէտիկինէ կէօրէ, ասաքիլի մէր-գուլմէ էն չօղու պիր այ թալիլմէ էյ-րէնմիլլէր տիր : Տիլլէր իւշ թապուր Պաթուլմաեա կէլիւրլար : պունլար մուհարէպէ պաշլաեալըտան պէրու Պաթուլմաեա իտիլլէր : Ասաքիլի մէր-գուլմէ, գուրա նէֆէրթընտան գօ-լայնա ֆէրգ ու թէմիլի օլունունապիլլի-լիլար ըուպալարտան վէ երիւրիլինէ պագարտան, բէք չօք մէշագգաթ չէք-միշ օլունունալարըն անլարըն : Իշպու-սօն թապուրարտան հէր պիրիլին մէվ-ճուտու 450 վէ եա 500 նէֆէրտէն ի-պարէթ օլունպ, իլլէ օն պիր թապուրըն

մէվճուտու օրթա հիսապա 850 նէֆէր թաշմին օլունունապիլլի :

Պուրատա իշիթտիմ քի տօղրունան տօղրունա Պաթուլմաեա Օլթիլէ տէօրթ թապուր տահա ասքէր կէօն-տէրիլլէր տիր : պունլար շիմտիէ գա-տար Օլթիլէ եէթիլլէր օլմաթ տըր-լար : Բիվաեթէ կէօրէ, Բուսլար Տէր-վիշ բաշա հաղընթլէրինին օրունուն էօնիւնտէ պուրունուն ասքէրլէրտէն պէյիլաք գըլմըն կէրի չէքմիշ օլ-տուղլարը, միւսարիլէյն հաղընթլէրի-նէ պիւտիլլէր, վէ պունուն իւզէրի-նէ իլլէրունէ տօղրուն հարէքէթ իթմէ-սի իշին էմի ալալ իթմիշ տիր :

Պաթուլմա ճիւլարընտա պուրունուն ա-սաքիլին աշվալը սըհիլէսի բէք էյի օլմաթըլ, եէրին ֆէնալըլընտան աս-քէրլէր խաթալանմիշլար, վէ հոկտեմ-բերին սօնլարընտա քէսրէթլէ եաղան եաղմուրարտան եէնիտէն պիր թապըմ խաթալալըլար հասըլ օլմուշ տուր : Պուն-տան պիր գալ կիւն էվլէլ, պուրաեա 650 նէֆէր գատար խաթա կէլտի, վէ պու գատար խաթալանքն պու-րաեա կէլմէսինէ ըաղմէն, Պաթուլմէն խաթալանէլլէրինտէ պօշ պիր եաթադ պուրունունալաթա իմիշ, Մէգքիւր խաթ-թալանէլլէր, 1200 խաթա, վէ պու-րանն խաթալանէլլէրի տէ 1,000 խաթ-թա ալապիլլի : տիմէք տիր քի 30 պին ասքէրտէն էն աղը 2,200 նէֆէրի խաթ-թա տըր : Բուսլարտա տախի օգա-տար խաթա օլմաթ տըր տ յի զանն իթմէյին : Խալը, հէր ալէամէթ կէօթէրի քի օնլարտա տահա գի-եա տէ տիր, շիւնքի ասաքիլի Եա-հանէ պաեըլար իւզէրինտէ հալաթար մահէլլտէ օրուն գուրմուշ օլունունալարը հալտէ, Բուսլարլար իսէ օլմատա իս-քեան իթմէքտէ տիրլէր :

Եօլտա տախի պիր չօք միւսլիմաթը հարպիլէ գաթիլլէրինէ թէսաթիւֆ իշ-լէտիմ :

8 նոյ.

Իշպու մէքթուպուլմու, բաղար իր-թէսի կիւնիւ հարէքէթ իտէնէք օլան նոյնաղը վարուր իլլէ կէօնտէրիւր ի-տիմ իսէ տէ, վրօրը մէգքիւր բաղար ալալաթը հարէքէթ իլլէմիշ վէ իլլէ պու սէպէպլէ տիր քի մէքթուպուլմու պիր գալ կիւն սօնրա ալալ իթմիլլիլի տիր : Վարօրըն կիւզալաթսընտան իսթիֆա-տէ իտէրէք պիր գալ սաթըր շէյ տահա իլալէ իտէրիմ :

Մըխթար բաշա հաղընթլէրի օր-տունունուն, Դարս եօլունուն մուհաֆա-ղա իլլէեէն Տէվէ Պօյնու իլլէ Կիւրճի Պօղաղը տրասընտա թաֆօիմ իլլէտի : Միւսարիլլէյն հաղընթլէրինին մանէ-թինտէ քիւլլիլլէթիճէ ասքէր պու-լունտուրու րիվաեթ օլունունէր : Եկէր պու րիվաեթ սահիհ իսէ, մէգ-քիւր կէլիլտիլլէր բէք կիւզէլ մուհա-ֆաղա իտէպիլլի : Բուսլարըն Էրդրու-մա կիլթմէք իշին մէգքիւր իքի կէշիտ-տէն պաշա թարիլլէրի եօք տուր : Պիր գալ կիւն աղտէմ պուրատան կիշ-միշ օլան Բիֆաթ բաշա հաղընթլէրի, Էրդրունում գատար օլան թարիլլի կէօ-ղէթլէմէք, վէ թարիլլի մէգքիւրու Դաղաղլարըն հիւսնունուն գարըլ-մուհաֆաղա իթմէք իշին Պալպուրթ-տա գալմաեա էմի ալալ իլլէտի :

Պու հաթիլանն իպիլտաթընտա թա-րիլլի մէգքիւրուն գաթթ օլունունուն րիվաեթէն սէյլէնիւր իտի իսէ տէ, Էրդրունում վալիլլէրտէն կէլէն պիր թէ-լէկրաֆնամէ շաեայի մէգքիւրլէյի եա-լանա չըգարըլ էհալինին երիւրէյին

րոհակալութեամբ, պոռնոստիկայի պէտքերը թիւնաւորաբար պատրաստեցին հաւանքեթի իտիպ պու սէպէպտէն ախղ ու իթա տուրմուշ կիպի տիր: Պիր գաշ կիւնտէն պերու պուրաւա պիւա ֆաու- լա գաթըր վէ պարկիր վերուտ իտիպ, պուրատան տա մուհիմմաթը հարպիէ նազլի իշին էրդրուում կէօնտէրիկեօր: Հիւքիւմէթի սէնիէն եօլլարընը եիւզ իւթիւ պըրազմասընա անէպշիմտի նէ գատար էսէֆ իտէօր: Եկէր էրդրուում գատար պիր շըմէնտըֆէր օլսա իտի, Մըխթար բաշա հազրէթլէրի իւք գաթի- լէյի հոկտեմբեր 23 տէ ախղ իտէպի- լիպ, Սօղանլը տաղընտա թուրմուշ օլտուղու միւսթաճքէմմէվգըլար տիւշ- մէնին էլինէ կէմէզ իտի: Նասըլ քի մալիւմ տիր, Մըխթար բաշա հազ- րէթլէրի յունիսին սօնլարընտա մէզ- քիւր Սօղանլը տաղընտա Ռուսլարա դա- լէպէ չալարագ մուսախարէն թա սի- նօրա գատար իլէրի վարապիլմիշ տիր: Պոռնոստիկայի մաատա էկէր շըմէնտըֆէր օլսա իտի, մուհիմմաթը հարպիէն գօլայճա վէ ազ վազըլմտա նազլ օլու- նապիլի իտի:

Իմտի մէմուլ իտէրիզ քի միւսալէհա օլտուղու, հիւքիւմէթի Սէնիէն շըմէնտըֆէր ինչասընա միւսարտաթ իտէր, սաճիհ տիր քի իւք էվլէլ չօգ մէսարիֆ կիտէր, ֆազաթ, միլլէթին էմիսէթի հալ, վէ սիւօրլարըն մու- հաֆաղազ իշին սարֆ օլունան ադ- ճէնի անըմամլըբըզ, խուսուսի իլէ շըմէնտըֆէր կիպի ֆայտէսի ինքեար օլունամազ պիր ինչաթ իշին օլուր իտէ:

Էրդրուում էթրաֆընտա խարիճի պիր հիսար ինչասը իշին շու սօն սէնէ- լէրտէ բէք չօգ բարալար սարֆ օլուն- տու, ֆազաթ չօգլարըն զանընճա, էկէր չէհրին էօնիւնտէ պուլունան դա- լէպլարըն մըգատարըն չօղլարըն, օրա- տանտա Դարա տէնիլէ գատար շըմէն- տըֆէր եարըլսա իտի, չէհրի տաճա է- յի մուհաֆաղա օլունմուշ օլուր իտի:

Դարս օրտուսունուն պօղկուն վէր- տիկինին իւք կիւնլէրինտէ պուրա է- հալիսի էքէյիճէ խէֆլ ու էնտիշէնէ տիւշար օլտու: Զիւրա էրդրուում ալընտը տէյի պիր թէվաթուր կէզմէնէ պաշ- լատը, պուլուն իւզէհնէ չէհրին միւ- թէպէրանընտան պաղը իւլալար, Ռուս- լար թրապղօնա տօղլու իլէրի վար- տըզլարընտա նէ եօլտա հարէքէթ իթ- մէլէրի լազըմ կէլէնէյի պապընտա իս- թիշարէ իլէմէք իւզըն վալի բաշանըն նէղտիէն կիթմիշլէր իտէ տէ, Մըխ- թար բաշանըն եէտիւնտէ կիւզլէ մէվ- գըլար օլուպ, տիւշմէնին հիւքումիւ- րընը կէրի սիւրէպիլիք վէ էրդրուում կիթիւրէն եօլլարը մուհաֆաղա իտէ- պիլիք պիր հալտէ պուլունտուղունու իշիթտիլլէրինտէ սէվինէքէք կէրի տէօնմիւշլէր տիր:

—Թիւմըն զազէթասըն մուխպիրի հոկտ. 28 թարիլիլէ Ռէլիւա էօնիւնտէն զազէթայի մէզքիւրէ շու աթիտէքի թէլլկրաֆը չէքմիշ տիր:

«Իւպս տընն եիկիրմի իւշիւնճիւ աղ չալար, կրան տիւզ Նիքօլա Բօրա- տէնտէն Ռէլիւա էօնիւնտէ վազը Ռա- տիշվօ գարիսէսի եազընընա գատար կէլտի, վէ պէնտէնիզ միւշարիլէյճէ իւ- ֆազաթ իթտիմ: Աղչալըն ալաֆրանկա սաթթ պէշինտէ, Ռէլիւանըն թէքմի- լէն մուհասէրէ օլունտուղունա պիր ալէամէթի մէսորուրիէն օլարագ, պիւ- յիւք չալտա թօլարտան եիւղ խարէ կիւլլէն էնաթթ իտիլմիշ տիր: Օսմանլը-

լար, պու թօլարա մուգապէլէ իթմէ- միշլէր տիր:

«Տիւն ժէնէրալ Կուրդօ, 20 թա- պուր բիւտէ խասա աաաքիլլէլ Կօր- նի Տուպիք թապէալարընա հիւքում իթմիշ տիր: Օսմանլըլար կիւզլէնէ մու- հարէպէ իթմիշլէր իտէ տէ, 3000 էսիւր, իւք բաշա վէ պիր չօգ թօլ զալպ իտէ- րէք կէրի չէքիլմիշլէր տիր: Ռուսլարըն թէլլէֆաթը տախի ճէսիմ, եանի իւշ պին քիշիէն եազըն օլունշ տուր, Եա- լընը Մօղղուա ալաբընտան եէտի դա- պիթ իլէ 1200 նէֆէր թէլլէֆ օլմուշ, քէզալլէք տիկէլլէրինտէն, վէ ալաշլը- ճա Թիւնլարտանըն մէշուր ալաբընտան խալլիճէ զիւնն վուզու պուլմուշ տուր: Լաքին մուլաֆֆազըլլէթ տէ պիւլիւք տիր:

«Թիւրարէ մուլաֆֆազ օլան աաաքի- ի Օսմանիէն, զապէթ միւնհէզիմէն թախիսի ճան իթմիշլէր տիր:

«Եազընլարտա պիւլիւք հարաքեթ ինճա օլունանուգ տըր, վէ չիմտի Բը- լէլիւա էթրաֆընտա 105.000 նէֆէր աաքէր մէվճուտ օլտուղունտան, ազ վազըլմտան պիւլիւք նէթիճէլլէր խա- պէրի ալընամազ տըր: Կիճէլլէրի դա- եէթ սօղուգ իտիւր, վէ սապաշլարը տա գըրազը տիւշիւր: Անճազ մու- հարէպէ հարաքեթընն էն միւսալիտ վազթը չիմտի տիր: Զախիւք պօլ տուր, վէ աաքէր տէ լաբըզը սու- րէթտէ իւքեան իթտիրիլլէլ օլմաղլէ, մուհարէպէնէ բէք զիւնտէ խաշիլլէր տիր: Կրան տիւզիւն մէրքէզի օրտու- սու Պօկթիտա օլտուղու կիպի, բըննա Շարլըն օրտուկէտէ տախի Բօրատէն- տէ պուլունմազտա տըր: Խաթախա- նէլլէր միւքէմմէլ սուրէթտէ թանգիմ վէ թէրթիպ իտիլմիշլէր տիր:

«Դաղի Օսման բաշա հազրէթլէրի բէք ալէա միւտաֆաա իտիւր: Միւ- շարիլլէլլէն օրտուսունա մէնաւա օ- լանլարըն ճիւլլէրի, միւշարիլլէլլէր մէտէ ու սէնա իտիւրլար: Անվալը հազըրէ, աաքէրիճէ զիւնտէ տիւք- գաթէ չալտան պիր սուրէթ քէսպ ի- տիւր: Սօլ թարաֆտա պուլունան սիւարի թազըլմընն չիմտի ֆէվգէլա- տէ էհէմիլիէթի վար տըր: Կօրնի Տուպիք եազընընտա 16 ալալ Ռուս սիւարիսի, վէ թրիւթէնտէ վէ ճիւլարլարընտա 8 ալալ Ռուս սիւա- րիսի պուլունմազտա տըր: Սօֆիա թարիլլէրին քեալիլլէն գարաթըլազ գարաթըլաւմաեաաաղընը վազըլմ իս- պաթ իտէճէք տիր:

«Տիւն էլ էվլէլիսի կիւն էհէմի- եթլի հիշ պիր չէյ օլմաղլէ: Պու կիւն ժէնէրալ Սօղանլէֆ օլլէ վազըլարը, իհիթիմալ քի պիր մուհարէպէնին մու- գատտէմէլ օլմազ իւզըն պիր նիւ- մայիլ ինճա իթմէթլիկէ էսիւ ալալլէ տըր:

«Պու կիւն, Կօրնի Տուպիքտէ էօր իտիլլէն Օսմանլըլարտան 1300 նէֆէրի, իշլէրինտէ 35 նէֆէրտէ գապիթան պու- լունտուղու հալտէ, Պօկթիտա միւթէ- վէճէթիէն պուրտան կէչտիլլէր: Պու- լարըն հէլլէթիլլէրին, Օսմանլը իհիթի- եաթ աաքէրիլլէրին բէք չալալազ Եօրու- տուզլարըն ալալալըլալազտա տըր: Մէր- գուման էսիւրլէրին քեալիլլէրի օրթա եալլը աալմէր օլուպ, պաղըրընն տա սօգալը պէեաղանմաեա եիւզ թուլմուշ տուր: Պուլար կիւզլէ, վէ ճիւտուր աալմէր իտէ տէ, եօրկուն տըրլար: Հալպուք Ռուս իհիթիւթա- լարընն ուտուլը թէրթիպաթը, ին- կիլլէրաաա գաթն օլունտուղունտան զիւնտէ իլէլլէլլէր տիր:

«Սեպու. 11 տէ պիւլիւք թէլլէֆաթ տիւշար օլան վէ սեպ. 17 տէ աալէթա էթ- սիզ քէմիւք հալիլլէ կիրէն ալալլարըն քեալիլլէրի, հէման թէքմիլ մէվճուտ- լարընը զալպ իթմիշլէր տիր, եանի հէր պիր ալալլ իւշ թապուրտան միւրէթ- թէպ օլտուղու թազտիրտէ, թապի- պա 130 շէր քիշիլլէրի գալմիշ տըր: Պու վուզուաթը, ճէտիլլէր իէսիսիսիտէն ալ- մաեալ, պէօլիւքլէր վէ հէր պիր պէօլիւքիւն սաֆլարընը սաեաաազ- թէլլէթին օլմուղուաաալ: Թէլլէթին օլու- նուգ քի, պու. պապտէ հիշ պիր եալլըլէ եօգ տուր, վէ եէնի կէլլէն աաքէրլէր, էվլէլլէրի աաքէրլէրտէն զիւնտէ մուհա- րէպէ իթմէլ կէ տըղու կէսթէրիւրլար: «Ռուսլարըն, քէնտի թէլլէֆ իթտի- լէրի աաքէրլէրին եէրինի սօլտուրմա- լարը, օգոստոս 16 վէ 17 տէն սօնրա, Ալմանլարըն Մէյ էօնիւնտէ քէնտի թապուրլարընն նօգսալընը իւքմալ իթ- մէլլէրինտէն զիւնտէ սիւարթլէ վու- գու պուլմուշ տուր, վէ Ռուսլարըն մէ- սաֆէսի իտէ, Ալմանլարըն մէսաֆէսին տէն տէօրթ գաթ զիւնտէ տիր: Ռուս- լար չիմտիտէն, գուլիպէլլէր իշինտէ իսթեան իտիպ, պուլունլարըն գըշլըք թէ- տարիքեաթը կէօրիւթիւշ տիր, վէ նաֆազալարը տա, նասըլքի տէտիմ, զապէթ միւքէմմէլ տիր:

Ի Լ Ա Ն

Սթապլը ամիրէ խաշիլլէտարը սա- պըգը Մէհմէտ Սաաթը էֆէնտիլին ա- լէյիլլէն իթա օլունան պիր գըլմա ի- ւալլէն ինճաալ իշին, մէտեուրը միւ- մալիլլէլլէն Պէյօղլունտա Բանկալթի մահէլլէսիտէ միւթէսարըլ օլտուղու 23 նիւմէրօլու նըսթ խանէ իլէ Թէնէր- տէ վազը պիր պապ արսա տաալլիլ իսարիճիլլէ քիթապէթի թարաֆընտան միւլապիտէնէ չըգարըլարազ ֆիրուլթ օլունմազտա օլտուղունտան, էմալը մէզպուրէյէ թալիպ պուլունտուղու հալտէ, միւնաաի Շէրիֆ աղալալ վէ եալտա քիթապէթը միւմալիլլէյիլլէ միւրաճաաթ իլլէմէլլէրի իւն օլունուր:

Թէպաալը տէվլէթը Ալիլլէտէն Մար- տիկ պէյ Տաաթեան ալլէյիլլէն իթա օ- լունան իւմմէրլին ինճաալ իշին մէտ- եուրը միւմալիլլէլլէն մալի օլուպ մու- գատտէմա սէպլը տէֆթէր իտիլլէն Ալիլլէթիֆանտա չէլլէ իթթիսալիլլէ- տէ քեալիլլէ խանէսիտէ մահթուզ պու- լունան էշեալի պէյթիլլէսիլլէն պու- տէֆա տէալլիլլէ խարիճիլլէ Գիթապէ- թի թարաֆընտան ֆիրուլթի մուգա- րէր օլտուղունտան, վէ թարիլլէ ի- լանտէն 21 կիւն սօնրա, եանի թըշլի նի սանիլլին 11 ինճի ճոււմա կիւնիւ մէ- մուրը մախաու հուլուրունտա, մա- հալլէտէ միւլապիտէսի պիլիճա ֆի- եաթը մուլապիտէսիլլէ թալիպիլլէն իթա իտիլլէճէլլէտէն, իսթէք իտէն- լէրին եէվլը մէզքիւրտէ սաաթ 6-9 ա- գատար մահալը մէզքիւրտէ պուլուն- մալլէրի վէ տաճա զիւնտէ մալիւմաթ ալմազ իսթէլլէլլէրին տալիլլէ միւնաաի Շէրիֆ աղալալ վէ եալտա քիթապէթը միւմալիլլէյիլլէ միւրաճաաթ իլլէմէլլէ- րի իւշիւնճիւ վէ սօն տէֆա օլարագ իւն օլունուր:

Գօնթի գարնաալար վէ Շահինիլլին, Կալաթաա պէլլէք ճաաթտէլլէ 132 շէլ- մէրօլու տուլան ֆապիլլէտը, պու տէ- ֆա քիւլաա օլունուպ, ֆապիլլէպիլլէ մէզ- քիւր սահիլլէրի իտէ խալլի սէնէլլէրտէն պէլու, թիւթիւն թիւարէթիլլէ մէլուր:

պուլունտուղլարընտան, Խէնիճէ թիւ- թիւնլէրինն գօղուրու ճիւնիլլէտէ, վէ մէ- մալիլլէ մահթուէյի չահանէտէ հաալ օլան թիւթիւնլէրին ալէաալընտան պուլունտու- ղու կիպի, հէր նէլլի սիկարա տալիլլէ իմալ վէ ֆիրուլթ իտիլլէքտէ տիր:

Մէզքիւր գուլմանեանըն մայլէթիլլէտէ մէհարէթլի աաալար պուլունտարագ, միւշ- թէրիլլէրին մէմուր օլմալարընա հէր ճիւ- հէթլէ չալըաճալար, վէ թալալ իշին ի- տիլլէ սիւարըլ տալիլլէ, պէլլէճէի մաթլուպ ինճա իտիլլէճէք տիր:

Գուլմանեանն տէրօղիթ սուր շու աթի- տէլի մահէլլէր տիր:

Չէօլլէթիլլէրտէ Ն. 10 տա Մանեա, վէ Աղալալալա Ն. 225 տէ Խուրլիտ էֆէն- տիր, վէ Ալաճա Համմաճա Ն. 40 տա Բան- տէլի, վէ Սուլթան-Համմալլէտա Ն. 53 տէ Խօրիլլէ Անաթաաիտիս, վէ Թիւթիւն կիւ- րիւկիւնտէ Նազըլլար սօղաղընտա Ն. 17 տէ Բօլիմէրի, վէ Արնալուտ քէօլիւնտէ Ալէքսանտըր Խօրիլլէտի տիւքէնալար տըր:

Չ Ի Ն Ի Ս Օ Պ Ա

Գալաթաա Մահմուտիլլէ ճաաթտէսիւ- տէ, եանի թրապիլլէ Եօրկունտան Եօրկան- ճըլարա կիտէրէն Ն. 19 միւսիւ Անթան Շաաթօն մաղաղաղընտա էնվալի սօպալար վէ լէվալիմաթը ֆիրուլթա վէ սօպա թազ- մաթ վէ թալիլլէրտէ ինճա օլունուր, ֆի- եաթըլլէ զալլէլլէ էհէլլէն օլարա: Քէզալիլլէ կազ լամպալարը վէ թամիլարը:

Տօղթօր Տաաթեան էֆէնտի, պու- տէֆա, Պէյօղլունտա Թարլա պաշը ճաաթտէսիլլէտէ Համալիմ քիլլէրուլթիւ- նու գաղիլլէտու գարըլընտա վազը Ն. 29 խանէյէ նազլ իթմիշ օլուպ, հէր սապաճ ալաթիւրըն սաաթ 4 է գատար քէյթիլլէ գապուլ իտէճէլլէ կիպի, բաղար իրթիսի կիւնլէրի սաաթ 8 տէն 10ա գատար մէզքիւր խանէտէ խալլաթ պազաճազ, վէ հէր կիւն սաաթ 5 տէն 8 է գատար տալիլլէ Խիթանպօլտա Պալի-Փաշա ճաաթտէսիլլէտէ քեալիլլէ 40 նիւմէրօլու էսքի խանէթիլլէտէ պուլու- նարագ, քէզալլէք քէյթիլլէլլէրի գա- պուլ իտէճէք տիր:

Պօղազ վէ Պուրուս վէ Գուլազ վէ Պէյիւն վէ էնվալի սընըր խաթալըլարը

Չէնտ սէնէտէն պէրու Բարիս վէ վիլլէնանըն էն մէշուր մէքէպէլլէրին- տէ, պալլէտէքի խաթալըլարըն էմիլ թէաալիլլէ ուսուլունու թահիլ իլէ, վէ պու տէֆա Տէրիսաաթէթի վիլլէտէ իթմիշ օլան տօգթըլ ճ. Անան եան էֆէնտի, իլէլլէ մէզքիւրէյէ տիւ- շար օլանլարըն հէր ճիւմաա վէ բաղար կիւնլէրի սաաթ 7 տէն սօնրա Պէյօղ- լունտա Պաղազ բաղարըն ճիւլարընտա էր- մէնի քիլլիսիլլէրին արգա գաղաաա գարըլընտա, էրմէնի քիլլիսի սօգա- ղընտա Ն. 3 խանէսիլլէտէ վէ սայիլ կիւն- լէր տալիլլէ Պաղազ գաղաաաաա էմիլ- էօնիւ ճիւլարընտա կէօրիլլէյիլլէ գա- շըլընտա, 53 նումէրօլու Մ. Սօթիլլէ- տէսին էհգալանէսիլլէտէ սաաթ 8 տէն սօնրա գապուլ իտէր:

Սալը վէ ճիւմաա իրթէսի կիւնլէրի տալիլլէ Մէքէպիլլէ թըպպիլլէյի Շահանէ- տէ կիլլէն խաթալարը մէճճանէն պա- գաճազ տըր:

ՅԱԼԻՊ ԶԱՋԵԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթաա Բէնչէմալիլլէ-բաղարընտա Ն. 41 Խօրի խանէտա